

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

LAUSUNTO

Poliisihallitukselle

Asia: Poliisihallituksen ohje *Poliisin toiminta suurpeto- ja villisikatilanteissa*

Viite: Lausuntopyyntö 12.8.2026, POL-2026-111803

METSÄSTÄJÄLIITON LAUSUNTO OHJEEN ”POLIISIN TOIMINTA SUURPETO- JA VILLISIKATILANTEISSA” PÄIVITTÄMISESTÄ

Suomen Metsästäjäliitto kiittää mahdollisuudesta lausua Poliisihallituksen ohjeen *Poliisin toiminta suurpeto- ja villisikatilanteissa* päivittämisestä.

Metsästäjäliitto pitää ohjeen päivittämistä tarpeellisenä. Erityisen tärkeää on varmistaa, että poliisin, Suomen riistakeskuksen, riistanhoitoyhdistysten ja SRVA-toimijoiden välinen tehtävän- ja vastuunjako on yksiselitteinen ja että toimintakäytännöt ovat mahdollisimman yhdenmukaiset koko maassa.

Ohjeen valmistelussa tulee ottaa huomioon myös Suomen susikannan hoitosuunnitelman mahdolliset muutokset siltä osin kuin niillä on vaikutusta poliisin ja muiden toimijoiden tehtäviin, toimivaltaan tai toimintamalleihin.

SRVA-toiminnan merkitys ja toimintaedellytysten turvaaminen

Suurriistavirka-apu on yhteiskunnan kannalta erittäin tärkeää vapaaehtoistoimintaa. Riistanhoitoyhdistysten ylläpitämän SRVA-toiminnan kautta metsästäjät ja koiranohjaajat avustavat poliisia muun muassa liikenteessä loukkaantuneiden eläinten jäljestämisessä ja lopettamisessa sekä suurpetojen ja villisikojen jäljestämis-, karkotus- ja lopettamistehtävissä.

Toiminta edellyttää SRVA-toimijoilta erityistä osaamista, tehtäviin soveltuvaa kalustoa ja koiria sekä valmiutta lähteä tehtäviin lyhyellä varoitusajalla ja vaikeissa olosuhteissa. Erityisesti loukkaantuneisiin suurpetoihin ja villisikoihin liittyvät tehtävät voivat sisältää merkittäviä turvallisuusriskejä ihmisille ja tehtävissä käytettävillä koirilla.

SRVA-järjestelmän toimivuuden kannalta on olennaista varmistaa, että osaavia ja motivoituneita vapaaehtoisia on käytettävissä myös tulevaisuudessa. Toimintaa tulee tämän vuoksi tarkastella myös vapaaehtoisten turvallisuuden, oikeusturvan, vakuutusturvan, motivaation ja tehtävistä aiheutuvien kustannusten näkökulmasta.

Metsästäjäliitto pitää myönteisenä, että suurpeto- ja villisikatehtävistä maksettavaa korvausta on korotettu uudessa SRVA-sopimuksessa. Korvausjärjestelmän toimivuutta ja korvaustason riittävyyttä on kuitenkin seurattava myös jatkossa.

Suurpeto- ja villisikatehtävien johtamisen ja vastuiden selkeys

Metsästäjäliitto pitää tärkeänä, että uudessa ohjeessa määritellään mahdollisimman selkeästi poliisin ja SRVA-toimijoiden välinen tehtävänjako sekä tehtävien johtamiseen liittyvät vastuut.

SRVA-toimijoiden tulee tietää yksiselitteisesti, milloin he toimivat poliisin antamassa SRVA-tehtävässä, mitkä ovat poliisin ja SRVA-toimijoiden tehtävät ja vastuut sekä miten tehtävän johtaminen ja turvallisuuden kannalta keskeinen päätöksenteko järjestetään. Ohjeessa tulee myös määritellä toimintaperiaatteet tilanteisiin, joissa poliisi ei ole läsnä tehtäväpaikalla.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää vaativiin suurpeto- ja villisikatehtäviin. Loukkaantuneen karhun tai villisian jäljestäminen ja lopettaminen voi aiheuttaa huomattavan turvallisuusriskin tehtävää suorittaville henkilöille ja koirille. Tällaisten tehtävien johtamisen, vastuiden, viestiyhteyksien ja käytännön toimintatapojen tulee olla ennalta määriteltyjä.

Poliisin päätöksenteon ja SRVA-toimijoiden hälyttämisen tulee tapahtua riittävän nopeasti. Tehtävän viivästyminen voi vaikeuttaa eläimen jäljittämistä ja yksilöimistä sekä tarpeettomasti pitkittää eläimen kärsimystä tai ihmisille aiheutuvaa turvallisuusriskiä.

Ohjeessa tulee lisäksi määritellä tehtävän aloittamista, jatkamista, keskeyttämistä ja päättämistä koskeva päätöksenteko ja vastuut sekä näiden ratkaisujen dokumentointi. Turvallisuusnäkökohdat tulee ottaa huomioon kaikissa tehtävän vaiheissa siten, ettei SRVA-toimijan edellytetä jatkavan tehtävää olosuhteissa, joissa sen turvallinen suorittaminen ei ole mahdollista.

SRVA-toiminnan osaamisvaatimukset ja operatiivinen turvallisuus

Metsästäjäliitto katsoo, että suurpeto- ja villisikatehtäviin osallistuville henkilöille sekä tehtävissä käytettäville koirille tulee määritellä riittävät ja valtakunnallisesti yhdenmukaiset osaamis- ja soveltuvuusvaatimukset. Vaatimuksissa tulee ottaa huomioon tehtävien erilainen vaativuus ja riskitaso.

Erityisesti loukkaantuneiden suurpetojen ja villisikojen jäljestämiseen ja lopettamiseen osallistuvilta toimijoilta tulee edellyttää tehtävän edellyttämää kokemusta, osaamista ja säännöllistä harjoittelua. Toimijoiden tulee tuntea käytettävät toimintamallit, tehtävän johtamisjärjestelyt sekä turvallisuus- ja viestintämenettelyt.

Vaativissa suurpetotehtävissä turvallinen toiminta edellyttää ammattitaitoista ja yhteen toimivaa ryhmää sekä tehtävään soveltuvia ja riittävän kokeneita koiria. Ohjeessa tulee tämän vuoksi määritellä myös tehtävissä käytettävien koirien soveltuvuuden ja osaamisen arvioinnin periaatteet.

Ohjeessa tulee määritellä eri suurpeto- ja villisikatehtävien edellyttämät turvallisen toiminnan henkilöstöperiaatteet sekä tarvittaessa tehtäväkohtainen vähimmäismiehitys. Vaativia suurpetotehtäviä ei tule tarkastella yksittäisen metsästäjän tehtävinä, vaan toimintaryhmän osaamisen, yhteistoimintakyvyn, käytettävien koirien, varusteiden ja muun kaluston muodostamana kokonaisuutena.

Yksintyöskentelyyn tulee ottaa ohjeessa selkeästi kantaa erityisesti tilanteissa, joissa tehtävään liittyy pimeyden, vaikeiden maasto-olosuhteiden tai loukkaantuneen eläimen aiheuttama erityinen vaara. Ohjeessa tulee olla selkeät toimintaperiaatteet myös sille, milloin olosuhteet edellyttävät tehtävän keskeyttämistä tai sen jatkamisen siirtämistä turvallisempaan ajankohtaan.

Ohjeessa tulee määritellä SRVA-tehtävien turvallisen suorittamisen edellyttämät varusteita, viestiyhteyksiä ja paikannusmenetelmiä koskevat periaatteet. Tehtävän luonteesta riippuen huomioon tulee ottaa muun muassa asianmukaiset näkyvyys- ja suojavarusteet, riittävä valaistus, paikannus- ja karttajärjestelmät sekä toimintaryhmän luotettavat viestiyhteydet.

Metsästäjäliitto pitää lisäksi tarpeellisena, että vastaavat valtakunnallisesti yhdenmukaiset osaamis-, turvallisuus- ja toimintavaatimukset määritellään koko SRVA-toimintaa varten joko tässä ohjeessa soveltuvien osien tai muussa valtakunnallisessa SRVA-ohjeistuksessa. Laajemmassa SRVA-ohjeistuksessa tulee ottaa huomioon myös tiealueella työskentelyn turvallisuus, liikenteestä varoittaminen, toimijoiden näkyvyys ja tehtävissä tarvittavat turvavarusteet.

Tehtävien raportointi ja toiminnan kehittäminen

Metsästäjäliitto pitää tärkeänä, että suurpeto- ja villisikatehtävien raportointi ja dokumentointi yhdenmukaistetaan valtakunnallisesti.

Dokumentoinnin tulee olla riittävää tehtävän kulun, tehtyjen ratkaisujen ja turvallisuuteen vaikuttaneiden olosuhteiden jälkikäteiseksi arvioimiseksi. Dokumentoinnin tarkoituksena tulee olla SRVA-toimijoiden oikeusturvan parantaminen, viranomaistoiminnan jäljitettävyyden varmistaminen sekä toiminnan turvallisuuden ja laadun kehittäminen.

Myös keskeytyneet tai tuloksettomiksi jääneet tehtävät sekä toiminnassa havaitut vaaratilanteet ja muut turvallisuuspoikkeamat tulee dokumentoida tarkoituksenmukaisella tavalla.

Raportointimenettelyn tulee edistää avointa turvallisuuskulttuuria ja mahdollistaa poikkeamista oppiminen sekä toiminnan kehittäminen.

SRVA-toimintaan tulee luoda valtakunnallinen menettely, jonka avulla tehtävistä saatuja kokemuksia, havaittuja vaaratilanteita ja hyviä käytäntöjä voidaan hyödyntää koulutuksessa, ohjeistuksen päivittämisessä ja toiminnan kehittämisessä.

SRVA-toimijoiden vakuutus- ja vahingonkorvausturva

Metsästäjäliitto on kiinnittänyt jo aiemmin huomiota SRVA-toimijoiden vakuutusturvaan. Riittävä vakuutus- ja vahingonkorvausturva on olennaista sekä toimijoiden oikeusturvan että koko SRVA-toiminnan jatkuvuuden kannalta.

Ohjeessa tulee kuvata selkeästi SRVA-tehtäviin liittyvän vakuutus- ja vahingonkorvausturvan perusteet sekä vahinkotilanteissa noudatettava menettely. SRVA-toimijan tulee voida etukäteen tietää, millainen vakuutus- ja vahingonkorvausturva tehtävään liittyy ja miten vahinkotilanteessa toimitaan.

Metsästäjäliitto katsoo, että SRVA-toimijoiden vakuutusturvaa tulee kehittää siten, ettei vapaaehtoiselle jää tehtävien riskeihin nähden kohtuutonta henkilökohtaista taloudellista riskiä hänen osallistuessaan poliisin antamaan SRVA-tehtävään.

Vakuutusturvan kehittämisessä tulee arvioida SRVA-toiminnan todelliset riskit kokonaisuutena. Tehtävissä voivat vahingoittaa toimijan itsensä lisäksi tehtävissä käytettävät metsästyskoirat, ajoneuvot, aseet, seuranta- ja viestintävälineet sekä muu tehtävän suorittamisessa käytettävä omaisuus.

Metsästäjäliitto pitää tarpeellisena selvittää SRVA-toiminnan erityispiirteisiin ja todellisiin riskeihin perustuvan vakuutusturvan kehittämistä. Turvan tulee kattaa asianmukaisella tavalla henkilö-, oikeusturva-, koira- ja omaisuusvahinkoihin liittyvät riskit.

Poliisilain nojalla lopetetun suurpedon omistusoikeus, käsittely ja SRVA-toimijoiden motivointi

Metsästyslain 83 d §:n mukaan poliisilain 2 luvun 16 §:n nojalla lopetettu ahma, ilves, karhu, saukko ja susi kuuluvat valtiolle, kun taas muu riistaeläin kuuluu alueen riistanhoitoyhdistykselle. Valtiolle kuuluva ahma, ilves, karhu, saukko tai susi on toimitettava riistantutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle, joka voi voimassa olevan lain mukaan luovuttaa eläimen yleishyödylliseen tarkoitukseen tai hävittää sen.

Metsästäjäliitto esittää sääntelyn muuttamista siten, että tutkimuksen, eläintautiseurannan, rikostutkiminnan ja muiden viranomaistehtävien tarpeiden turvaamisen jälkeen valtiolle kuuluva eläin tai sen käyttökelpoisia osia voitaisiin laissa säädetyin edellytyksin luovuttaa tehtävästä vastanneelle riistanhoitoyhdistykselle ja edelleen tehtävään osallistuneille SRVA-toimijoille.

Muutos tulee toteuttaa siten, ettei sillä vaaranneta tutkimuksen, eläintautiseurannan tai muiden viranomaistehtävien tarpeita. Näiden tehtävien tarvitsemat näytteet tulee turvata ensisijaisesti.

Tutkimuksen ja muiden viranomaistehtävien tarpeiden arvioinnista tulee vastata ennalta määritelty toimivaltainen taho. Jos koko ruholle tai jollekin sen osalle ei ole tutkimukseen tai muuhun viranomaistehtävään liittyvää tarvetta eikä luovuttamiselle ole muuta laillista estettä, eläin tai sen näiden tehtävien kannalta tarpeettomat käyttökelpoiset osat voitaisiin luovuttaa tehtävästä vastanneelle riistanhoitoyhdistykselle.

Riistanhoitoyhdistys voisi edelleen luovuttaa eläimen tai sen osia tehtävään osallistuneille SRVA-toimijoille ennalta määriteltyjen, tasapuolisten ja läpinäkyvien perusteiden mukaisesti. Menettelyn tulee ehkäistä epäselvyyksiä erityisesti tilanteissa, joissa samaan tehtävään on osallistunut useita henkilöitä.

Tällainen mahdollisuus vahvistaisi SRVA-toimijoiden sitoutumista ja edistäisi osaavien vapaaehtoisten saatavuutta myös tulevaisuudessa. Samalla se olisi konkreettinen tapa osoittaa arvostusta metsästäjille ja koiranohjaajille, jotka osallistuvat vapaaehtoisesti yhteiskunnan kannalta tärkeisiin, vaativiin ja toisinaan vaarallisiin tehtäviin poliisin apuna.

Eläimen tai sen osien luovuttamista koskeva päätös, luovutuksen perusteet ja vastaanottaja tulee dokumentoida asianmukaisesti. Samalla tulee määritellä vastuut eläimen kuljettamisesta, säilyttämisestä, käsittelystä ja mahdollisesta hävittämisestä sekä näistä aiheutuvista kustannuksista.

Metsästäjäliitto tiedostaa, ettei omistusoikeutta ja eläimen luovuttamista koskevaa muutosta voida toteuttaa yksinomaan Poliisihallituksen ohjetta muuttamalla, koska nykyinen järjestely perustuu metsästyslakiin.

Metsästäjäliitto esittää metsästyslain 83 d §:n ja tarvittaessa siihen liittyvien muiden säännösten muuttamista siten, että tutkimuksen, eläintautiseurannan, rikostutkinnan ja muiden viranomaistehtävien tarpeiden turvaamisen jälkeen valtiolle kuuluva eläin tai sen käyttökelpoisia osia voitaisiin laissa säädetyin edellytyksin luovuttaa tehtävästä vastanneelle riistanhoitoyhdistykselle ja edelleen tehtävään osallistuneille SRVA-toimijoille.

Metsästäjäliitto pyytää Poliisihallitusta saattamaan tämän lainsäädännön muutostarpeen maa- ja metsätalousministeriön arvioitavaksi.

Mahdollisen lainsäädäntömuutoksen yhteydessä tulee määritellä tutkimuksen, eläintautiseurannan, rikostutkinnan ja muiden viranomaistehtävien tarpeiden arviointi, tarvittavien näytteiden ottaminen, luovuttamisen edellytykset, päätöksenteko, eläimen tai sen osien luovuttaminen ja dokumentointi sekä käsittelystä aiheutuvien kustannusten korvaaminen.

Toimintakäytäntöjen valtakunnallinen yhdenmukaisuus

Metsästäjäliitto on aiemmissa lausunnoissaan painottanut, että poliisin ja riistaviranomaisten suurpeto- ja villisikatilanteisiin liittyvien toimintalinjojen tulee toteutua käytännössä mahdollisimman yhdenmukaisesti maan eri osissa. Tämä tavoite on edelleen erittäin tärkeä.

Uudessa ohjeessa tulee määritellä mahdollisimman yksiselitteisesti ainakin:

- poliisin, Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten välinen tehtävän- ja vastuunjako
- SRVA-toimijoiden asema, tehtävät, oikeudet ja velvollisuudet
- karkotus- ja lopettamismääräysten antaminen ja toimeenpano
- tehtävien johtaminen erityisesti kiireellisissä ja vaarallisissa tilanteissa
- tehtävän aloittamista, jatkamista, keskeyttämistä ja päättämistä koskeva päätöksenteko ja vastuut

- suurpeto- ja villisikatehtävissä tarvittavat osaamis- ja soveltuvuusvaatimukset
- tehtävissä käytettävien koirien soveltuvuuden arviointi
- turvallisen toiminnan henkilöstöperiaatteet ja tarvittaessa tehtäväkohtainen vähimmäismiehitys
- turvallisen suorittamisen edellyttämiä varusteita, viestiyhteyksiä ja paikannusmenetelmiä koskevat periaatteet
- tehtävien raportointi, dokumentointi ja turvallisuuspoikkeamien käsittely
- SRVA-tehtäviin liittyvän vakuutus- ja vahingonkorvausturvan perusteet ja menettelyt
- tehtävistä maksettavien korvausten periaatteet
- lopetettujen eläinten käsittely ja siihen liittyvät vastuut.

Ohjeen valmistelussa tulee ottaa huomioon myös Suomen susikannan hoitosuunnitelman mahdolliset muutokset siltä osin kuin ne vaikuttavat poliisin, Suomen riistakeskuksen, riistanhoitoyhdistysten tai SRVA-toimijoiden tehtäviin ja toimintamalleihin.

Yhteenveto

Metsästäjäliitto pitää SRVA-järjestelmää erittäin tärkeänä osana poliisin, riistahallinnon ja metsästäjien yhteistyötä suurpeto- ja muissa suurriistatilanteissa. Järjestelmän toimivuus perustuu olennaisilta osin osaavien metsästäjien ja koiranohjaajien vapaaehtoiseen osallistumiseen.

Ohjeen päivityksessä tulee kiinnittää erityistä huomiota toimivallan sekä tehtävän- ja vastuunjaon selkeyteen, nopeaan päätöksentekoon, valtakunnallisesti yhdenmukaisiin toimintatapoihin sekä SRVA-toimijoiden turvallisuuteen ja oikeusturvaan. Ohjeessa tulee lisäksi kuvata selkeästi SRVA-tehtäviin liittyvän vakuutus- ja vahingonkorvausturvan perusteet ja menettelyt.

Ohjeessa tulee määritellä vaativien suurpeto- ja villisikatehtävien edellyttämät osaamis- ja soveltuvuusvaatimukset, tehtävissä käytettävien koirien arviointiperiaatteet, turvallisen toiminnan henkilöstöperiaatteet sekä yhtenäiset raportointi- ja dokumentointikäytännöt.

Metsästäjäliitto esittää lisäksi metsästyslain 83 d §:n ja tarvittaessa siihen liittyvän muun sääntelyn muuttamista siten, että tutkimuksen, eläintautiseurannan, rikostutkinnan ja muiden viranomaistehtävien tarpeiden turvaamisen jälkeen valtiolle kuuluva eläin tai sen käyttökelpoisia osia voitaisiin laissa säädetyin edellytyksin luovuttaa tehtävästä vastanneelle riistanhoitoyhdistykselle ja edelleen tehtävään osallistuneille SRVA-toimijoille.

Tällainen uudistus vahvistaisi SRVA-toiminnan jatkuvuutta, vapaaehtoisten sitoutumista ja osaavien toimijoiden saatavuutta sekä osoittaisi arvostusta heidän tekemälleen yhteiskunnallisesti tärkeälle työlle.

Riihimäellä 25.9.2026

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Toimeksi saaneena:

Ere Grenfors

Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö